

1

Passend onderwijs in een notendop

1 Wat is passend onderwijs?

Passend onderwijs is de nieuwe manier waarop onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben wordt georganiseerd. Het gaat om zowel lichte als zware ondersteuning. Bijvoorbeeld extra begeleiding op school, aangepast lesmateriaal, hulpmiddelen of onderwijs op een speciale school. Passend onderwijs is dus geen schooltype; kinderen zitten niet 'op' passend onderwijs. Scholen werken met elkaar samen in samenwerkingsverbanden. De scholen in het samenwerkingsverband maken onderling afspraken over hoe ze ervoor zorgen dat alle leerlingen onderwijs krijgen dat bij hen past.

2 Waarom wordt passend onderwijs ingevoerd?

Passend onderwijs vervangt het oude systeem van de leerlinggebonden financiering en indicatiestelling

voor speciaal onderwijs. Met de invoering van passend onderwijs wil men een aantal problemen oplossen. Een van de problemen is dat steeds meer leerlingen, vooral leerlingen met ernstige gedragsproblemen, verwezen worden naar speciaal onderwijs. Scholen en ouders vinden de indicatiestelling erg bureaucratisch en het is lastig om ondersteuning op maat te organiseren. Verder zijn er in het oude systeem veel kinderen die thuiszitten. Zij zijn bijvoorbeeld van school verwijderd vanwege de problemen die ze hebben, of omdat er geen goede begeleiding voor ze is op school. Het doel van passend onderwijs is dat alle leerlingen, dus ook leerlingen die extra ondersteuning in de klas nodig hebben, een passende onderwijsplek krijgen. Uitgangspunt daarbij is: regulier als het kan, speciaal als het moet.

3 Hoe werkt passend onderwijs?

Scholen die samenwerken in een samenwerkingsverband krijgen geld om het onderwijs

te regelen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het samenwerkingsverband ontvangt het geld en besluit over de toewijzing van ondersteuning en geld naar de scholen. Hiervoor wordt het geld gebruikt dat nu in de rugzakjes zit en naar ambulante begeleiders gaat. Maar ook het geld voor ondersteuning op speciale scholen (cluster 3 en 4), het speciaal basisonderwijs, leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs gaat naar het samenwerkingsverband. De samenwerkende scholen maken een plan om ervoor te zorgen dat iedere leerling passend onderwijs krijgt. In het ene samenwerkingsverband zullen scholen dat anders doen dan in het andere samenwerkingsverband. Er zullen dus verschillen zijn tussen regio's in de manier waarop onderwijs aan leerlingen met extra ondersteuning eruit komt te zien. De bedoeling is dat de scholen precies kunnen nagaan wat er nodig is voor hun leerlingen zodat ze ondersteuning op maat kunnen organiseren.

4 Voor welke leerlingen is er passend onderwijs?

Passend onderwijs is er voor alle leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs, speciaal (voortgezet) onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. In de praktijk gaat het vooral over leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben (voor deze groep leerlingen is er zorgplicht).

Deze ondersteuning kan nodig zijn vanwege een verstandelijke beperking of een chronische ziekte. Maar ook voor leerlingen met een gedrags- of leerstoornis is passend onderwijs natuurlijk erg belangrijk. Soms is het bij de start op school al duidelijk dat er extra ondersteuning nodig is, soms blijkt dat pas later.

In het oude systeem was de ondersteuning voor leerlingen onderverdeeld in 4 clusters: cluster 1 voor leerlingen die blind of slechtziend zijn; cluster 2 voor leerlingen die doof of slechthorend zijn of ernstige spraaktaalmoeilijkheden hebben; cluster 3 voor leerlingen met een verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking of een chronische ziekte; cluster 4 voor leerlingen met gedragsstoornissen, ontwikkelingsstoornissen of een psychiatrisch probleem.

Cluster 1 en 2 zullen het onderwijs en de ondersteuning landelijk organiseren. Zij doen dus niet mee met de regionale indeling van samenwerkende scholen in passend onderwijs. Wel wordt er nauw samengewerkt tussen de regionale samenwerkingsverbanden en de instellingen voor cluster 1 en 2.

Voor alle andere leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben geldt wel de systematiek van regionale samenwerkingsverbanden.

5 Wanneer gaat passend onderwijs van start?

Passend onderwijs gaat van start op 1 augustus 2014. Schoolbesturen hebben dan een zorgplicht en de samenwerkingsverbanden krijgen het geld en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van passend onderwijs. Tot die tijd gelden de oude regels voor indicatiestelling voor speciaal onderwijs en het rugzakje.

Vanaf 1 november 2013 zijn alle scholen gaan samenwerken in de nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Uiterlijk 1 mei 2014 is het ondersteuningsplan van elk samenwerkingsverband klaar.

6 Wat is een samenwerkingsverband?

Het samenwerkingsverband is de nieuwe vorm waarin scholen gaan samenwerken op het terrein van passend onderwijs. Er bestaan nu ook al samenwerkingsverbanden van scholen, maar deze worden in het nieuwe systeem deels samengevoegd en krijgen er nieuwe taken bij. Er komen in totaal 77 samenwerkingsverbanden voor het primair onderwijs en 75 samenwerkingsverbanden voor het voortgezet onderwijs. Het samenwerkingsverband krijgt in de Wet passend onderwijs veel taken. De belangrijkste taak is het maken en uitvoeren van een plan (het ondersteuningsplan) waarin staat op welke manier alle leerlingen een passende plek op een school krijgen.

7 Wat is de zorgplicht?

Schoolbesturen krijgen vanaf 1 augustus 2014 een nieuwe zorgplicht. Deze betekent dat de scholen ervoor moeten zorgen dat iedere leerling die extra ondersteuning nodig heeft, die bij hen ingeschreven staat of zich aanmeldt een passend onderwijsaanbod krijgt. De school moet zorgvuldig onderzoeken wat uw kind nodig heeft en dit eerst proberen zelf te realiseren. Het schoolbestuur moet daarvoor nagaan wat de ondersteuningsmogelijkheden van de school zijn eventueel met ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband.

Als de school deze ondersteuning zelf niet kan bieden en aangeeft dat uw kind het beste naar een andere school kan gaan, moet de school na overleg met u zorgen dat er een school gevonden wordt die wel een passend aanbod kan doen en uw kind kan toelaten. Momenteel moet u in zo'n situatie nog vaak zelf naar een nieuwe school zoeken. Met de inwerkingtreding van passend onderwijs heeft de verwijzende school die verantwoordelijkheid. Daarbij is het belangrijk dat de school goed met u overlegt welke school passend is voor uw kind.

8 Wat verandert er voor mijn kind?

Voor de meeste leerlingen zal er door de invoering van passend onderwijs in de dagelijkse praktijk weinig veranderen. Wel verandert de organisatie van de ondersteuning op school, en worden er op termijn minder kinderen doorverwezen naar speciaal onderwijs. Als uw kind een rugzakje krijgt, vervalt deze indicatie per 1 augustus 2014. De school blijft verantwoordelijk voor het bieden van de ondersteuning die nodig is voor uw kind. Als uw kind op 1 augustus 2014 op een school voor speciaal onderwijs zit, dan behoudt uw kind recht op deze plek voor de eerstvolgende twee schooljaren. Binnen die periode wordt samen met u gekeken of deze school de beste plek is, of dat er mogelijk een andere (reguliere of speciale) school is waar uw kind ook passende ondersteuning kan krijgen.

Als uw kind binnen die twee jaar naar een andere (v)so-school wil gaan, bijvoorbeeld vanwege de overgang van speciaal onderwijs naar voortgezet speciaal onderwijs, dan moet de school hiervoor een aanvraag doen bij het samenwerkingsverband.

9 Is passend onderwijs een bezuiniging?

Nee, er wordt op passend onderwijs niet bezuinigd. Eerder was er wel sprake van een bezuiniging van 300 miljoen, maar dat is helemaal teruggedraaid. Ook het budget voor de bestaande 70.000 plekken in het speciaal onderwijs blijft behouden. Het budget per samenwerkingsverband wordt gebaseerd op het totale leerlingenaantal, en niet op het aantal leerlingen in een regio dat nu gebruik maakt van extra ondersteuning. Dit betekent dat regio's waar nu veel leerlingen een rugzakje hebben of in het speciaal onderwijs zitten, er met de komst van passend onderwijs op achteruit zullen gaan qua budget. Andersom zullen regio's waarbij nu weinig kinderen extra ondersteuning in de klas hebben, er financieel op vooruitgaan. Deze verandering, die de *verevening* wordt genoemd, zal geleidelijk worden doorgevoerd en pas van start gaan in het schooljaar 2015-2016.